

EL BON PASTOR

Revista per a preveres i diaques

Jo soc el bon pastor: conec les meves ovelles, i elles em coneixen a mi, tal com el Pare em coneix, i jo conec el Pare. I dono la vida per les ovelles.

Número 117
Gener 2020
Any XI

Pòrtic.....	3
ARMAND PUIG I TÀRRECH	
Un sol cor i un sol esperit	7
Pelegrinatge de confiança sobre la terra a Wrocław	
ABEL TRULLS NOGUERA	
Presentats com el llevat	9
Als 25 anys de pastoral obrera de tota l'Església	
PEPE RODADO	
Anunciar l'Evangeli	11
Homilia en la solemnitat de l'Epifania del Senyor	
OCTAVI VILÀ	
Deixebles de l'Evangeli	13
2020, any del centenari del naixement de Sant Joan Pau II	
NORBERT MIRACLE	
Reclinats sobre el pit del Senyor.....	15
Vetlla per la Pau	
JOAN M. MAYOL	
Rentar els peus.....	17
Pessebres	
SIMÓ GRAS	
Un bisbe ens parla.....	19
Tornar a la vida quotidiana	
JOSEP ÀNGEL SAIZ MENESES	

Equip de redacció Agustí Borrell, Norbert Miracle, Xavier Morlans, Daniel Palau, Armand Puig. Sota el patrocini de la *Càtedra de Teologia Pastoral Josep Pont i Gol*

Disseny original Animaset

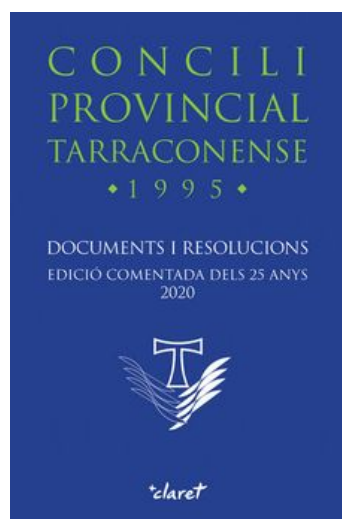
Dipòsit Legal T- 1085 - 2014 revistaelbonpastor@gmail.com www.elbonpastor.cat

Si voleu col·laborar econòmicament en el sosteniment i difusió de la revista podeu fer els vostres donatius a

La Caixa 2100-0272-33-0101212882

Moltes gràcies

Pòrtic

ARMAND PUIG I TÀRRECH

Rector de l'Ateneu Universitari Sant Pacià

El 21 de gener de 1995 s'inaugurava a la Catedral de Tarragona el Concili Provincial Tarraconense, el primer dels temps moderns –el darrer s'havia celebrat en ple segle XVIII. Hi participaven les set diòcesis de la Província Eclesiàstica Tarraconense i, amb el vistiplau de la Santa Seu, la diòcesi de Barcelona. Així, doncs, totes les diòcesis amb seu a Catalunya, convocades sota l'impuls de l'arquebisbe primat Ramon Torrella i Cascante, eren presents en aquell esdeveniment eclesial de primera magnitud, del qual se celebren els vint-i-cinc anys. Els pares i mares conciliars, que superaven les dues-centes persones entre bisbes, preveres, religiosos i laics, participaren en les sessions conciliars que tingueren lloc entre gener i juny de 1995 a la Capella del Centre Borja (Sant Cugat del Vallès). La cloenda del Concili es va fer a Tarragona el 4 de juny d'aquell any. El resultat foren 170 resolucions, agrupades en quatre capítols (evangelització, Paraula de Déu i sagraments, atenció als pobres, coordinació pastoral interdiocesana), que de fet constitueixen una aplicació del Concili Vaticà II a les diòcesis de la Tarraconense. Aquestes resolucions obtingueren el reconeixement de la Santa Seu l'any 1996.

Precisament el darrer dels quatre capítols del Concili posa damunt la taula una qüestió que resulta de gran relleu per als temps presents: la consideració de Catalunya com a unitat pastoral. El Concili del 1995 aprofundeix en el camí iniciat el 1969 ran de les primeres reunions dels bisbes de la Tarraconense, que derivarien per *viam facti* en la Conferència Episcopal Tarraconense i suposarien la consolidació d'un treball pastoral interdiocesà amb la creació de secretariats i organismes, adequats a les diverses necessitats pastorals. L'Arquebisbe Pont i Gol (1970-1983) va ser el gran promotor d'aquesta articulació pastoral, la qual ha donat i dona fruits prou evidents. El Concili del 1995 va servir per a intensificar una consciència comuna de treball conjunt, sinodal, entre les diòcesis catalanes. I, en els darrers vint-i-cinc anys, aquest treball ha continuat amb convenciment.

La consciència d'unitat pastoral i de treball conjunt s'han mantingut igualment en el marc de la nova situació eclesial creada l'any 2004: Barcelona va esdevenir aleshores metropolitana, com ho és Tarragona des del segle IV, i Catalunya va passar a tenir dues províncies eclesiàstiques i deu diòcesis. Ara, a quinze anys vista, es pot constatar que aquests canvis històrics s'han dut a terme sense que en quedés afectada la unitat pastoral

de les diòcesis amb seu a Catalunya. El fet clau de la nova etapa ha estat la posició consolidada de la Conferència Episcopal Tarraconense, la qual, en el moment dels canvis del 2004, ja duia trenta-cinc anys de rodatge, i es portaven molts més anys de treball conjunt. Cal tenir present, en aquest sentit, un altra dada: la vitalitat pastoral de les diòcesis catalanes en els anys anteriors al 1936 i l'intens treball interdiocesà desenvolupat durant el pontificat del Cardenal Vidal i Barraquer, metropolità de Tarragona entre el 1919 i el 1943 –*de facto* fins al 1936–, per mor de l'exili forçat del Cardenal.

Actualment, la Conferència Episcopal Tarraconense és l'òrgan col·legial de l'episcopat, en el qual conflueixen els dos metropolitans (amb presidència de l'arquebisbe de Tarragona i vicepresidència de l'arquebisbe i cardenal de Barcelona) juntament amb els altres bisbes de les dues províncies eclesiàstiques. Des de la CET es tracten, en reunions trimestrals, els problemes comuns, es publiquen documents episcopals (més de cent deu fins al moment present) i s'articulen els secretariats i organismes interdiocesans que impulsen iniciatives pastorals conjuntes. Aquest treball pastoral, òbviament, s'amalgama i s'enriqueix amb les aportacions derivades de la participació activa dels bisbes catalans en la Conferència Episcopal Espanyola i els seus organismes.

Els cinquanta anys de vida de la Conferència Episcopal Tarraconense (1969-2019) i la commemoració dels vint-i-cinc anys del Concili Tarraconense (1995-2020) són fites importants que assenyalen el camí conjunt que ha afaïçonat les Esglésies que peregrinen a la nostra terra. Fem notar que aquestes dates coincideixen amb el període del Post-concili, que l'Església catòlica viu, des de fa gairebé set anys, sota el guiatge teològic i pastoral extraordinari del Papa Francesc –com va posar en evidència el recent Congrés «L'aportació del Papa Francesc a la teologia i a la pastoral de l'Església» (Barcelona, 12-14 de novembre de 2019).

Des del punt de vista del camí fressat per les diòcesis catalanes hi ha una altra data que cal retenir: el 1968. Aquell any van ser constituïdes dues realitats de perspectiva interdiocesana, que cobrien, respectivament, els àmbits de la teologia i la pastoral: la Facultat de Teologia de Catalunya, l'òrgan necessari per a la docència i reflexió teològiques durant el Post-concili i la formació de seminaristes, religiosos i preveres, i el Centre d'Estudis Pastoral, organisme que volia promoure l'estudi, la investigació i la formació en l'àmbit de la pastoral. Aquestes dues realitats han canviat de fesomia al cap de, aproximadament, mig segle. La Facultat de Teologia s'ha convertit en la matriu de l'Ateneu Universitari Sant Pacià (2015) –que integra les tres facultats eclesiàstiques (Teologia, Filosofia i Antoni Gaudí)–, amb l'Arquebisbe de Barcelona com a gran canceller de l'Ateneu, com a vice-gran canceller, l'Arquebisbe de Tarragona, i amb els altres bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense com a membres del Consell del gran canceller. També per voluntat de la Conferència Episcopal Tarraconense, el Centre d'Estudis Pastoral ha donat pas a un nou organisme de reflexió: la Càtedra de Teologia Pastoral «Arquebisbe Josep Pont i Gol» (2016), vinculada a la Facultat de Teologia. Mentrestant, durant la dècada dels noranta, la part formativa que proposava el Centre

d'Estudis Pastorals ja havia anat derivant cap als Instituts Superiors de Ciències Religioses, igualment vinculats a la Facultat de Teologia.

El panorama organitzatiu de les institucions acadèmiques i d'alta divulgació queda completat per altres institucions que treballen en estreta connexió amb la Conferència Episcopal Tarraconense, en el camp de la litúrgia (l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona, dins l'Ateneu, i el Centre de Pastoral Litúrgica) (1986 i 1958, respectivament) i en el camp de la Bíblia (Associació Bíblica de Catalunya) (1973). Fora de l'àmbit acadèmic, esmentem altres organismes interdiocesans integrats en la Conferència Episcopal Tarraconense, com ara Càritas Interdiocesana, i, en el camp del patrimoni cultural, projectes interdiocesans rellevants com ara «Catalonia Sacra». D'altra banda, la Conferència Episcopal Tarraconense manté un ritme estable de trobades amb la Unió de Religiosos/es de Catalunya (URC), per tal de conèixer de primera mà l'estat i els reptes de la vida religiosa a la nostra terra, tant els monestirs com les congregacions amb activitat apostòlica.

La unitat pastoral i la vertebració de les deu diòcesis amb seu a Catalunya, que promou i garanteix la Conferència Episcopal Tarraconense, es fonamenta en la unitat social i econòmica de l'anomenada Catalunya-ciutat, una noció que té dos sentits. En primer lloc, la necessitat de reequilibrar el territori amb la idea de fer un teixit que garanteixi la qualitat de vida i uns serveis accessibles a tots els habitants, visquin on visquin. Això demana un replanteig pastoral en les àrees on la despoblació i l'envelliment humà són més aguts (els pobles isolats de les comarques històricament rurals), en les àrees on s'aprecia una fragmentació de relacions humanes i el creixement de l'anonimat i de la distància entre les persones (els extraradis o «urbanitzacions» de diversos tipus que s'han construït en pobles i ciutats petites i fins i tot mitjanes, tant a la costa com a l'interior) i en les àrees on les condicions de vida afavoreixen l'aparició de pobreses i mancances de diversos tipus (les perifèries o els centres històrics de les grans ciutats, on s'acumulen els pobres i els estrangers, els quals representaven el 2,90% l'any 2000, i el 14,24% l'any 2018, dades de l'Idescat).

En segon lloc, la necessitat de donar resposta a la mobilitat social i humana, provocada pels fluxos diaris entre lloc de residència i lloc de treball, o bé entre lloc de residència i lloc de lleure, o bé entre lloc d'origen i lloc on s'estudia. El fet que Barcelona estigui a dues o menys hores de cotxe de qualsevol punt del país, fan de Catalunya un territori ben comunicat i alhora pastoralment interconnectat. D'altra banda, la cultura urbana s'ha convertit en la pròpia de tot el territori, sobretot en les generacions per sota dels quaranta anys, que viuen de ple en un món global i fortament tecnològic. En una paraula, l'aposta interdiocesana és imprescindible. Cal trobar, doncs, un equilibri entre l'Església local o particular i el teixit eclesial interdiocesà, a partir de la unitat pastoral de Catalunya i en correspondència amb la noció de Catalunya-ciutat.

En tercer lloc, cal tenir en compte un canvi del tot positiu que s'ha produït en els darrers anys com a conseqüència del treball sinodal i conjunt realitzat en el marc de la Conferència Episcopal Tarraconense i de les institucions i organismes que aquesta ha

creat: l'augment de les relacions interpersonals entre els membres de les diverses diòcesis. Catalunya té set milions i mig de persones i 32.000 km², la qual cosa permet que, a grans línies, més o menys tothom es conegui, també eclesialment. La ciutat de Barcelona, cap i casal, resta el gran centre d'intercanvis personals i col•lectius a nivell eclesial. Allí hi ha la seu de la Conferència Episcopal Tarraconense, de les facultats eclesiàstiques, d'altres organismes eclesials, dels seminaris (el de Terrassa és a poca distància), de la Unió de Religiosos/es de Catalunya. A Barcelona hi ha, a més, un dels símbols mundials de la fe cristiana, la basílica de la Sagrada Família. Al costat d'aquest símbol, n'hi ha dos més: l'amfiteatre de Tarragona, lloc on donà testimoni del Crist el bisbe Fructuós, protomàrtir hispànic, l'any 259, i el monestir de Santa Maria de Montserrat, un dels centres monàstics rellevants d'Occident. En una paraula, el coneixement personal mutu i el context religiós i simbòlic contribueixen a refermar la unitat pastoral de les diòcesis amb seu a Catalunya. És bo de tenir-ho present ara que encetem el 2020, a vint-i-cinc anys del Concili Tarraconense del 1995.

Un bon any nou!

Un sol cor i un sol esperit

Pelegrinatge de confiança sobre la terra a Wrocław

ABEL TRULLS NOGUERA

Prevere del bisbat de Solsona
Rector de la parròquia de Bellpuig

A finals de l'any 2019, Wrocław esperava uns 15.000 joves de diferents països, entre els quals una vintena del Bisbat de Solsona, per participar al 42èencontre europeu organitzat per la comunitat religiosa de Taizé.

Tots aquests joves van ser acollits en parròquies i famílies de la ciutat de Wrocław i de poblacions properes. Aquest és un primer gest que ens parla de confiança i el que més remarquen la majoria de joves que van participar al pelegrinatge. L'últim dia de l'any, el germà Alois, prior de la comunitat, agraïa d'aquesta manera l'acolliment rebut: «agraïm una vegada més a aquells que ens han acollit, a les famílies, a les parròquies, a la ciutat i a la regió de Polònia i també als polonesos de diferents regions que han vingut a col·laborar i a fer-nos sentir tant ben acollits». Amb aquest exemple d'any rere any manifestat en diferents ciutats europees, el germà Alois ens recordava que «en tots els nostres països, estem invitats a rebre a aquells que venen d'altres llocs, a vegades de molt lluny. Això pot ser un desafiament per a nosaltres i pot fer que ens sentim insegurs».

De fet, les Propostes 2020 –escrits treballats durant els dies de l'encontre– que la trobada ens ha deixat per aquest any porten per títol «Sempre en camí, mai desarrelats» i comencen contemplant la crida que Déu fa a Abraham a sortir de la seva terra, de la seva pàtria i de la casa del seu pare (cf. Gn 12,1). És una invitació clara a caminar, a no aturar-se, a dirigir-se vers el futur que Déu prepara per a cada persona. És una actitud marcada per la confiança en el Senyor que no abandona mai les seves creatures (cf. Gn 28,15; Mt 28,20).

Les mateixes Propostes 2020 que inviten a una vida dinàmica ens demanen no perdre les arrels, sinó romandre ben fonamentats interiorment en Crist. Pels joves d'avui no és fàcil caminar sense desarrelar-se, sense distreure's i sense equivocar-se de direcció. La societat no hi ajuda. Ara bé, l'oració, la comunió i la relació personal amb Déu, és formulada per la comunitat de Taizé com l'ancoratge interior de tota vida humana. Per això les tres pregàries en comunitat són l'eix vertebrador de la peregrinació: la del matí celebrada en la parròquia d'acollida, i les del migdia i del vespre en alguna església del centre de la

ciutat o en el Pavelló del Centenari (*Hala Ludowa*). Els cants repetitius que, amb frases bíbliques o textos adaptats, penetren dins del cor dels joves els anima a pregar per lloar i adorar al Senyor (*Laudate Dominum; Venite, exultemus Domino*), els revela l'amor i la misericòrdia que Déu els té (*Bóg jest miłością*), i els comunica l'alegria que els pot suposar creure que Crist ha ressuscitat per la seva salvació (*Jubilate coeli*), tot indicant-los que l'Esperit Sant és l'única font viva de la veritable caritat (*Tu sei sorgente viva*). La multitud de joves pregant, ja sigui assentats a les grades del pavelló, als bancs de l'església o en qualsevol racó, mostra la inquietud d'aquells que busquen, o ja han trobat, una relació forta a la vida, una relació amb Crist, que és viu i es deixa trobar. Les meditacions del germà Alois o d'algun altre germà de la comunitat després d'una lectura bíblica animen a l'agraïment, a l'acollida, a la perseverança en la fe malgrat les dificultats, a cuidar el medi ambient, al compromís personal i, com no, a la confiança.

A Taizé la pregària no es pot separar d'aquells amb qui es prega. Per això, el germà Alois demanava, també en les seves Propostes 2020, caminar sempre amb aquells que es té al costat, tant amb els familiars i amics com amb els que es van trobant en el dia a dia, també amb els marginats, els exiliats, els pobres...

La relació amb els altres sempre entrellaça vides sorprenents amb les quals compartir moments pot suposar un enriquiment personal molt important, tant a nivell humà, com a nivell cristià. Un bon exemple n'és les 28 hores compartides de bus també amb els joves pelegrins de les parròquies de Vilafranca del Penedès i de Castellar del Vallès, acompanyats per Mn. Jordi Tres i Mn. Txema Cot respectivament. Una altra oportunitat tindrà lloc a Torí a finals d'aquest any 2020, on es celebrarà el proper pelegrinatge de confiança sobre la terra.

Presents com el llevat

Als 25 anys de la pastoral obrera de tota de l'Església

PEPE RODADO

Prevere de l'arquebisbat de Barcelona

Director del Secretariat Interdiocesà de Pastoral Obrera de Catalunya

Al novembre de 1994, la Conferència Episcopal espanyola, en la seva LXII Assemblea plenària, va aprovar el Document ***La Pastoral obrera de tota l'Església***. Proposta operativa. Aquest document va ser el resultat d'un llarg treball sinodal (abans que aquesta paraula es posés de moda), entre moltes persones i moviments que dediquen la seva vida a la presència activa en el món del treball des de la seva fe en Jesucrist i el seu ser Església. Per primera vegada l'Església a Espanya donava carta de ciutadania eclesial a una pastoral que, després de la dolorosa crisi dels moviments a finals dels anys 60, alguns donaven per morta, que ja no tenia sentit.

El document, amb un llenguatge fresc i entenedor (que encara s'aguanta 25 anys després) explicita com, en l'ampli món del treball, amb els seus canvis, diversitat i complexitat, l'Església és enviada a fer-se present com a signe i instrument de Jesucrist, a favor del seu projecte d'humanització, que en diem el Regne de Déu.

Vint-i-cinc anys després, si fem una mirada al món del treball, comprovem l'encert del que allà es descriu de manera àgil en definir del què parlem quan parlem del món obrer. Aquesta paraula sembla que hagi perdut sentit i que molts la trobin totalment depassada, però si mirem la realitat de les persones que ens envolten, les persones que formen la immensa majoria a les nostres comunitats i parròquies, ens adonarem que són les que viuen del seu treball, que no tenen res més que el seu treball per afrontar el seu projecte de vida personal i social. I això vol dir, i la darrera gran crisi ho ha posat encara més en evidència, la situació de dependència que tantes persones tenim respecte al treball: tenir o no tenir, tenir-ho en unes condicions o en altres, marca profundament la vida de les persones. La dita «classe mitjana» ha tastat amargament aquesta realitat.

En aquest àmbit de la realitat, on es juga bona part del temps de la vida de les persones, l'Església té alguna cosa a dir i a fer? Efectivament, l'acció dels seguidors i seguidores de Jesús tenim molt a dir i a fer, com a presència humil de ferment i testimoni, que això és la presència missionera i evangelitzadora de la pastoral obrera. El document destaca que, tot i que són persones concretes, moviments i associacions diverses les que tenen aquest carisma específic, és tota l'Església la que està implicada en aquesta acció pastoral. O dit

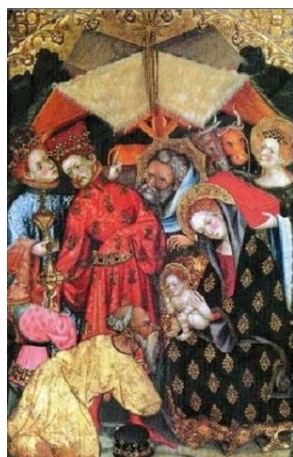
d'una altra manera, que aquesta pastoral no és només l'afició d'alguns sinó que és plenament acció de l'Església, i és per això que és ella qui acull, acompanya, té cura i sosté l'acció dels cristians i cristianes que se senten cridats a ser enmig d'aquest món amb voluntat de transformació, perquè estigui veritablement al servei de tota la persona i de totes les persones.

«L'evangelització del món obrer, objectiu central de la pastoral obrera, és preocupació responsabilitat i tasca de tota l'Església... » I amb paraules de sant Joan Pau II, afirma: «Un dels continguts més importants de la nova evangelització està constituït per l'anunci de l'«Evangeli del treball» que he presentat en la meva encíclica *Laborem exercens*, i que, en les condicions actuals, ha esdevingut especialment necessari». Aquestes són les claus de tot el document i de la pastoral obrera. I de la plena validesa i actualitat d'aquesta pastoral avui!

A partir d'ací, el document fa 32 propostes operatives dividides en quatre apartats: I) Presència de la pastoral obrera en la vida i la missió de l'Església; II) Presència de la pastoral obrera en la societat; III) Formació de militants obrers cristians; i IV) Extensió de la pastoral obrera.

Aquest document és el marc de referència dels qui formem part de la pastoral obrera. Ha sigut inspirador de molta vida i iniciatives en moltes diòcesis, però també amb uns resultats poc lluïts llastimosament, perquè hem de confessar que no ha tingut l'efecte que desitjàvem en l'Església. La pastoral obrera continua sent considerada com l'acció i la dèria d'algunes persones però que no forma part del gruix principal de la pastoral de l'Església. I això es manifesta de moltes maneres. Però puc dir, com a pastor, que tinc el privilegi d'acompanyar i conèixer el testimoni de vida i de fe de molts infants, joves i adults que viuen amb passió el seguiment de Jesucrist en els diversos àmbits de vida del món obrer (treball, barris, escoles, salut, política, sindicats, etc.) i al servei de les persones amb més precarietat laboral i vital.

Els darrers anys ha anat creixent una iniciativa anomenada *Església pel Treball Decent*, que està aplegant diverses realitats d'Església, més enllà dels qui tradicionalment formem part de la pastoral obrera, i que pretén incidir en la realitat del treball. Des de la consciència de la importància del treball en la vida de les persones i de la societat, i per tant de l'Església!, i de tenir-ne o no, i en quines condicions, el treball servirà per la vida o anirà contra la vida de les persones. D'ací la pretensió d'ajudar a fer que el treball sigui decent perquè la vida de tantes persones que viuen d'ell pugui estar en correspondència amb la dignitat que Déu li ha atorgat i no la contradigui. I això comporta una incidència social i política, sovint profètica, que està estretament lligada a la nostra fe en Jesucrist. I alhora, és una realitat que no pot quedar-se a la porta de les nostres parròquies i comunitats, sinó que ha de ser present en la vida, les celebracions i la formació dels fidels cristians d'avui. En definitiva, la pastoral obrera forma part de la missió de l'Església que tenim encomanda pel Senyor i on es juguen dramàticament les condicions de possibilitat d'una vida veritablement humana o reduïda a instrument de producció i consum.

Anunciar la Paraula

Homilia en la solemnitat de l'Epifania

OCTAVI VILÀ

Abat del monestir de Santa Maria de Poblet

Les tenebres que embolcallaven la terra, les fosques nuvolades que envoltaven les nacions han vist aparèixer una gran claror; és la gloria del Senyor. Ens ho diu l'apòstol, des d'ara, per l'Evangeli, tots els pobles tenen part en Jesucrist d'una mateixa herència, formen un mateix cos i comparteixen una mateixa promesa. Uns ho han vist clar, primer uns humils pastors que dormien al ras han estat advertits per un estol d'àngels; ara uns mags han reconegut en una estrella que s'aixecava al firmament el signe de que ha succeït un gran prodigi; després serà l'apòstol Pau qui per una revelació coneixerà aquest secret misteri i se li confiarà la missió de comunicar la seva gràcia. D'altres però, com Herodes, inquiet per aquestes noves, han de consultar als grans sacerdots i als lletrats del poble, perquè no els ha estat concedit de participar-hi.

A la més petita d'entre les famílies de Judà, ha nascut un príncep que ha de pasturar Israel el seu poble, és aquell a qui els mags busquen i troben amb Maria, la seva Mare; sempre al seu costat a Betlem, a Canà, a la creu. Aquest infant és rei, per això li ofereixen or; és home i amb mirra serà amorosit en morir; però és alhora Déu i gran sacerdot a qui oferir encens; l'or honra la reialesa de Jesús; l'encens, la seva divinitat i el seu sacerdoci per sempre; la mirra, la seva santa humanitat que coneixerà la mort i la sepultura (cf. *Admirabile Signum*, 9). El seu tron és ara una menjadora, després seran una creu i una freda llosa; però la seva sepultura serà la tomba de la mort perquè amb Ell l'amor vencerà la mort.

Déu s'ha fet home i ha vingut al món a la petita ciutat de Betlem; ha vingut i els seus, el seu poble no l'ha reconegut; ans al contrari ben aviat és objecte de persecució per part d'Herodes i ha de fugir a l'exili, a Egipte, d'on retornarà com el poble elegit per donar-nos ara aquella terra promesa que no s'assecarà mai, retornarà del país dels morts per retornar-nos la vida, la imatge de Déu perduda pel pecat. S'acompleix el pla de salvació, és aquest el secret que els mags han aconseguit esbrinar, el que ha estat confiat a l'apòstol Pau i que ha estat velat a Herodes i als seus. Descobrir-ho dona una alegria immensa, eixampla el cor perquè ara la salvació ha arribat per a restar a l'abast de tots els pobles, de tota la humanitat i tots els pobles s'acosten a la seva llum. És un misteri que havia quedat velat en el passat, d'alguna manera amagat en els esdeveniments de la història, tot i que sempre present, sempre apuntant a l'hora en que Déu havia d'enviar al seu Fill fet home, igual en tot a nosaltres llevat del pecat, per tal de morir per nosaltres i morint i ressuscitant, donar-nos la vida vertadera.

Avui celebrem la plena revelació, la manifestació del gran amor de Déu per a nosaltres; avui per il·luminar a tots els pobles, ens ha estat donat de conèixer en Crist el misteri de la nostra salvació. El Fill de Déu compartint la nostra condició mortal ens ha renovat amb la glòria de la seva immortalitat.

Ho celebren els mags a Betlem, la casa del pa, un pa que serà un dia el seu cos entregat per nosaltres; allí on ara aquells homes vinguts de llunyanes terres s'apressen amb dons al rei que una estrella els ha anunciat. Ho celebra Joan al Jordà, on Jesús rebent l'aigua del baptisme el transforma en do de l'Esperit i per a la humanitat en sagrament que esdevé el perdó dels nostres pecats. Ho recorda a Canà Maria quan seguint el seu prec, llur fill converteix l'aigua en vi, aquell vi que un dia esdevindrà la sang del nostre Salvador lliurat per a nosaltres. Aigua, pa i vi; or, encens i mirra; cos i sang de Crist a qui accedim pel baptisme, a aquell qui és rei, ver home i ver Déu.

Ens diu el Papa Francesc que: «Els Mags ens ensenyen que es pot començar des de molt lluny per a arribar a Crist. Són homes rics, savis estrangers, assedegats de l'infinit, que parteixen per a un llarg i perillós viatge que els porta fins a Betlem (cf. Mt 2,1-12). Una gran alegria els envaeix davant el Nen Rei. No es deixen escandalitzar per la pobresa de l'ambient; no dubten a posar-se de genolls i adorar-lo. Davant Ell comprenen que Déu, igual que regula amb sobirana saviesa el curs de les estrelles, guia el curs de la història, derrocant els poderosos i exaltant els humils. I certament, arribats al seu país, hauran comptat aquesta trobada sorprenent amb el Messies, inaugurant el viatge de l'Evangeli entre els no jueus.» (*Admirabile Signum*, 9).

També avui les tenebres continuen embolcallant la terra, també avui fosques nuvolades cobreixen les nacions; però també avui arriba la seva llum radiant, també avui clareja sobre nostre com l'alba la glòria del Senyor. Apropem-nos-hi amb la humilitat dels mags, prostrats a terra presentem-li homenatge, participant per l'aigua del seu baptisme d'Esperit i pel pa i el vi, esdevinguts el seu cos i la seva sang, de la taula de l'Eucaristia. Defugint sempre l'altivesa autosuficient i la malícia d'Herodes; sols així coneixerem el misteri secret, que tantes generacions havien desitjat conèixer i no havien conegut, ara el Pare ens l'ha revelat per l'Esperit en la persona del Fill.

Deixebles de l'Evangeli

2020, any del centenari del naixement de Sant Joan Pau II

NORBERT MIRACLE I FIGUEROLA

prevere de l'arquebisbat de Tarragona

rector de la parròquia del Vendrell

Karol Wojtyła va néixer el 18 de maig de 1920 a Wadowice, a Polònia, un país que havia aconseguit la seva independència feia pocs anys, però que vivia en un difícil equilibri enmig de grans potències europees – Prússia, Rússia i Àustria - que des de sempre havien desitjat engolir el país eslav.

Karol va néixer a cinquanta quilòmetres de Cracòvia, la històrica seu religiosa i acadèmica del catolicisme polonès, i va créixer fermament arrelat en la fe catòlica dels seus pares, en l'estimació a la seva pàtria concretada en la llengua i la cultura del seu poble, i en la convivència amb persones d'altres ètnies, que va configurar-lo en «una profunda espiritualitat, plasmada per la mil·lenària herència de la història i de la cultura polonesa transmesa en l'esperit de fe, de generació en generació» (Papa Francesc).

L'episcopat polonès recentment ha escrit al papa demanant que en ocasió d'aquest centenari, Sant Joan Pau II sigui proclamat doctor de l'Església i patró d'Europa. L'arquebisbe Gadecki de Poznan en la seva carta diu: «el pontificat del Papa polonès va estar ple de decisions revolucionàries i esdeveniments importants que van canviar el rostre del papat i van influir en el curs de la història europea i mundial».

Ara fa quinze anys, a la seva mort, es van escriure multitud d'articles i llibres sobre la figura del qui va ser el protagonista més destacat de l'escena mundial del darrer quart del segle XX, i tinc el convenciment que, a mesura que passen els anys, la figura de Joan Pau II s'engrandeix.

El seu magisteri, equilibrat magníficament entre la tradició i la modernitat, s'expressa mitjançant catorze encícliques, quinze exhortacions apostòliques, onze Constitucions apostòliques i quaranta-cinc Cartes apostòliques, a més d'innombrables homilies i catequesis.

No hi ha hagut cap altre papa que hagi estat a prop de tanta gent. Es calcula que només a les audiències a la plaça de Sant Pere a Roma, l'escoltaren més de disset milions de persones, a les que cal sumar els milions de persones que el seguien en les seves visites a Itàlia i arreu del món.

Va ser el papa que prengué decisions arriscades en favor de la unitat europea i de la llibertat dels pobles d'aquest continent. Després de cinquanta anys de guerra freda, ningú no dubta de la seva contribució essencial a la fi dels règims dictatorials dels països que estaven més enllà del teló d'acer.

Igualment va apostar clarament per la pau en els conflictes locals de moltes regions del món i en el gran conflicte mundial que va esclatar al Golf Pèrsic i que encara persisteix. Enmig de la mentida d'alguns governants i del soroll mediàtic, ell va mantenir-se ferm contra la guerra amb les seves paraules i amb els seus gestos, el més potent dels quals va ser la Trobada per la Pau d'Assís del 1986.

Va ser el papa de la robustesa física que va portar el timó de l'Església cap el tercer mil·lenni i alhora el papa de la fragilitat en la malaltia que va commoure tothom amb el seu sofriment.

Hi ha una generació, entre els que m'hi compto, que vàrem veure en Joan Pau II el pastor valent que, des del primer dia, ens convidà a no tenir por i obrir les portes a Crist.

En aquest any que commemorarem el centenari del seu naixement seria magnífic que la iniciativa de l'episcopat polonès fos acollida pel papa Francesc, a qui providencialment Joan Pau II va nomenar arquebisbe de Buenos Aires i cardenal, i que ben aviat l'Església el proclamés doctor de l'Església i patró d'Europa.

Reclinats sobre el pit del Senyor

Vetlla per la pau

JOAN MARIA MAYOL, osb

rector de la basílica de Santa Maria de Montserrat

La celebració cristiana de l'any nou reuneix, entorn de la festa més antiga de la Mare de Déu, diferents matisos que il·luminen la jornada de pregària mundial per la Pau sobre la qual el Papa ens convida a reflexionar. El primer de gener és el dia de la circumcisió de Jesús, el dia en què se li posà el nom: Emmanuel, Déu amb nosaltres. Tota l'experiència cristiana es concentra en aquest nom. Doneu-me un punt de suport i mouré el món deia Arquímedes, el descobridor de la llei de la palanca. Doneu-me un punt de suport i mouré el món! Aquest punt de suport que per al món físic no existeix, per a la humanitat és Jesús, el punt sobre el qual podem moure la humanitat vers la veritable pau que és creixement i veritable progrés. L'evangeli del Senyor és aquesta palanca per la qual podem vèncer el pes dels nostres egoismes i alçar-nos vers la claror de la mirada de Déu que és la Pau.

Aquest Emmanuel és Déu amb nosaltres, un Déu que es manifesta dialogant. El diàleg té, en el Misteri de Nadal, una imatge i un missatge: un Infant; el Salvador. El diàleg comença amb un silenci d'amor i d'acolliment. Sense estimació i acolliment no pot haver diàleg entre nosaltres, sense respecte i obertura de cor el camí de la Pau quedarà barrat.

Aquest Nen sintetitza tot l'evangeli que vindrà després. L'evangeli del Regne que només poden acollir-lo els qui es fan com un infant, els qui es fan com aquest Infant. ¿Quan fa que no mirem la vida com la mira un infant? Quan fa que no mirem els altres com Jesús ens mira a nosaltres? ¿Quan fa que no allarguem els braços als altres com ho fa un infant? La Paraula viva de Déu és una crida a la conversió, a reconciliar-nos amb Déu perquè puguem veure de nou la claror de la seva mirada, una crida a reconciliar-nos entre nosaltres perquè puguem reconèixer mútuament en cadascú de nosaltres el rostre de l'Emmanuel, del Déu amb nosaltres.

Aquesta paraula ens crida, en certa manera a viure el que en podríem dir l'ecologia de l'esperit, a viure la llibertat que ens concedeix el ser de veritat fills de Déu. Ja no som esclaus, som fills, i si fills hereus d'aquest regne de Déu que es fa present a la terra en l'actitud fonamental de Jesucrist: l'amor ressuscitat, alliberat de l'egoisme i convertit en llibertat plena.

La natura ens ensenya aquesta llibertat: és harmonia amb el Creador. El roser dóna glòria a Déu fent no altra cosa que roses. Els núvols deixen caure la pluja al seu temps, i el sol va fent ininterrompudament la seva ruta perquè nosaltres tinguem vida, etc... És el pecat de l'home el que posa en perill aquesta harmonia vital.

La nostra contribució cristiana a la pau, és el diàleg amb una consciència més gran de la presència de Déu entre nosaltres; la reconciliació amb Déu i amb els germans, aollint la seva misericòrdia que no té mesura, i assumint el deute amb els germans que és sempre del 50%, amb un afany per viure en harmonia amb la creació dominant els seus secrets per a fruit-ne d'una manera sostenible per deixar-la com herència a les noves generacions.

Tal com ha dit més d'una vegada el Papa Francesc, a més de revisar els propis estils de vida, canviant la mentalitat, un ha de tenir una visió més global de les coses. El creient eixample l'horitzó de la seva visió en la litúrgia i especialment en la celebració de l'Eucaristia. El pa i el vi són els primers aliments que l'home ha obtingut transformant els fruits de la natura, el blat i el raïm, amb el seu propi enginy. L'home ofereix pa i vi a Déu i, per mitjà de l'Esperit Sant, els transforma en el Cos i la Sang de Crist. Ell els transforma en el regal més gran: el seu Fill. El pa i el vi formen part d'una circularitat de símbols: do de Déu, compromís de l'home, treball, esforç, menjar necessari i quotidià, pa, alegria i celebració de la vida: "I així com en l'Eucaristia el pa i el vi es converteixen en Crist perquè estan banyats en l'Esperit - l'amor personal del Pare -, la creació es converteix en la paraula personal de Déu quan s'usa amb amor".

I és en aquest amor que nosaltres voldríem, ja en aquest món present, romandre solidaris amb tots els homes començant a viure amb una fe més animosa aquest diàleg etern que s'inicia en el silenci del cor, començant de nou a treballar amb una esperança més ferma en l'obra de la reconciliació que ens fa més humans, i avançant un pas més en la maduresa de la llibertat dels fills de Déu que contribueixi a l'esforç de tots en el treball de la conversió ecològica a fi que tothom pugui gaudir de la bonesa de la creació i participar més plenament de l'amor del Creador que es fa palpable en la nostra carn en el do de la Pau.

Rentar els peus

Pessebres

SIMÓ GRAS

Prevere de l'arquebisbat de Tarragona
Plebà de Montblanc

Una de les activitats que més recordo de les festes de Nadal de la meva infància, és la preparació del pessebre de casa i tot el que passava al seu voltant. El pare, encara ara, preparava la taula que normalment situàvem al menjador, treia tot el que teníem guardat: els rocs per fer les muntanyes, terra, un motoret per l'aigua, i la caixa de les figuretes. Treure les figuretes de la caixa i tornar-les a mirar, algunes tenien nom i tot, agrupar-les, els reis per un costat, els pastors normals per un altre, els del naixement per un altre... era l'estona que recordo més entranyable. I no em vull descuidar de l'excursió "a buscar verd" que no era altre cosa que anar a collir una mica de "mata" (llentiscle), molsa, romaní, fulles de margalló, branques de pi, ... I la part més intensa que era el muntatge de tot plegat, era un moment de família on si barrejava el joc, la creativitat, l'explicació de perquè cada cosa, la religiositat més senzilla. Sempre primer situar la cova, i tota la resta en funció d'aquesta. Fer el pessebre era pròpiament un ritual familiar que inaugurava les festes de Nadal i feia família.

Perquè us ho explico tot això? doncs per subratllar la importància d'aquesta activitat nadalenca tant profundament arrelada a la pietat del nostre poble. Així també ho ha volgut subratllar el Papa Francesc en la carta apostòlica que fa pocs dies ha escrit a tots els cristians d'arreu del món. El Papa ha volgut tornar a posar en valor el pessebre. Amb el títol *Admirabile signum* el sant pare recorda l'origen del pessebre, el seu profund arrelament a la vida dels catòlics, i el seu significat i valor en l'ordre de la pietat.

El pessebre, diu el Papa Francesc, és com un Evangeli viu, manifesta la tendresa de Déu, ens ajuda a reviuire la història que va passar a Betlem, i alhora ens invita a "sentir" i a "tocar" la pobresa que el Fill de Déu va escollir per a si mateix en l'encarnació. El pessebre ens parla de la nit que envolta les vides dels homes i la llum que neix de Jesús. Ens parla de la creació i de la novetat de Jesús que ve a curar, reconstruir i retornar la vida a un món que ha perdut la seva esplendor original. El pessebre representa plàsticament la trobada entre Déu i els seus fills, la revolució veritable que dona esperança i dignitat als desheretats, que no és altre que la revolució de l'amor i de la tendresa. En definitiva representa la santedat quotidiana, l'alegria de fer de manera extraordinària les coses de cada dia, quan Jesús comparteix amb nosaltres la seva vida divina.

En definitiva el pessebre és la representació plàstica de l'experiència viva de Nadal. I per tant, si no aboca a aquesta experiència, pot ser una creació artística interessantíssima, pot tenir un valor històric digne de museitzar-se, les figures poden ser antigues o modernes, què hi fa. Però no serà pròpiament un pessebre.

Benvolguts desitjaria que poséssim en valor aquesta tradició de la pietat tant nostre. Que el fem amb alegria a casa. Si pot ser amb els més petits. Amb ells molt millor. I sinó, els grans. Però no deixem de fer-lo, no perdem aquesta imatge plàstica de Nadal que ens transporta al gran do de Déu.

Un bisbe ens parla

Tornar a la vida quotidiana

+ JOSEP ÀNGEL SAIZ MENESES
Bisbe de Terrassa

Amb la celebració aquest diumenge de la festa del baptisme del Senyor conclou el temps litúrgic de Nadal. Avui contemplem com Jesús es posa a la fila dels que s'acostaven a la vora del riu Jordà per rebre el baptisme de conversió de Joan Baptista. El text evangèlic ens mostra la trobada entre el que prepara els camins del Messies i Aquell que és el veritable camí de la vida, que apleix les profecies i expectatives del poble de Déu.

Per a nosaltres aquesta festa ens recorda el baptisme que hem rebut i que ens ha incorporat a Crist per la misericòrdia del Pare, fent-nos temples de l'Esperit Sant i membres de l'Església, el Cos de Crist. En el baptisme cadascú ha rebut la crida a la santedat, a viure com a fills de Déu, i a l'apostolat, és a dir, a l'evangelització enmig del nostre món, tan necessitat de l'amor de Déu, i a ser membres d'una Església que surt a l'encontre de cada persona, com hem proposat en el nostre pla pastoral diocesà.

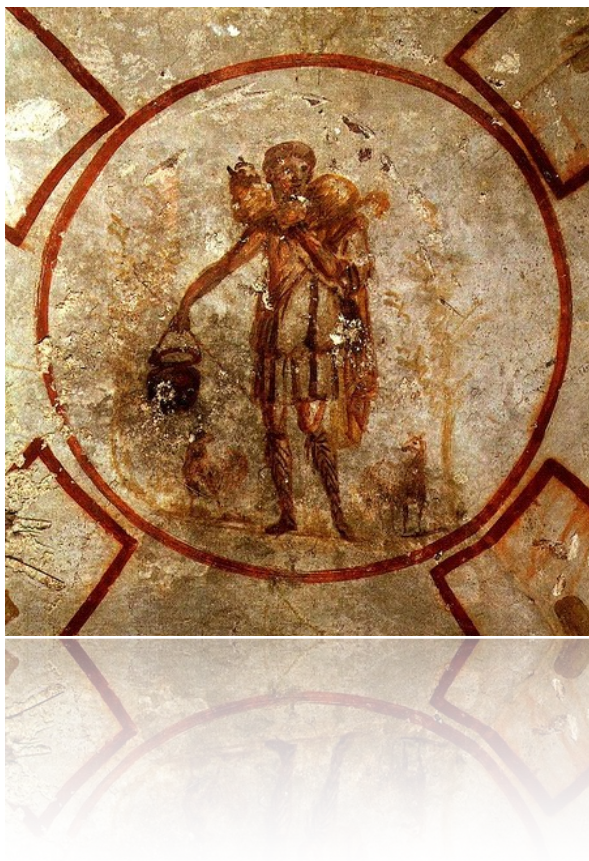
El papa Francesc, en la seva carta apostòlica *Admirabile signum*, sobre el significat i el valor del pessebre, ens diu que: contemplant aquesta escena al pessebre, som convidats a reflexionar sobre la responsabilitat de cada cristià com a evangelitzador. Cada un de nosaltres es fa portador de la Bona Notícia amb els que troba, testimoniant amb accions concretes de misericòrdia l'alegria d'haver trobat Jesús i el seu amor (n. 9).

Jesús el Senyor ens envia també a cada un de nosaltres a proclamar l'evangeli per tot el món i ens fa testimonis seus. En l'actualitat, quan parlem de testimoni no ens referim únicament al testimoni de paraula sinó també al testimoni de vida. Sant Pau VI, en la seva carta apostòlica *Evangelii Nuntiandi* va destacar la importància d'aquest testimoni i afirmava que la bona nova ha de ser proclamada en primer lloc mitjançant el testimoni. El testimoni de vida és una responsabilitat de cada batejat, com a membre de l'Església, i de tota l'Església com a comunitat de batejats. Un testimoni que s'ha de donar en el propi ambient a través de la comprensió, la proximitat, la solidaritat amb les causes més nobles, l'actitud de servei, la fe i l'esperança més enllà del que és visible.

Un testimoni que som cridats a donar amb veritable entusiasme evangelitzador. L'entusiasme és un sentiment d'exaltació produït per l'admiració d'algú o alguna cosa, i es manifesta en la manera tant de parlar com d'actuar. La persona entusiasta veu possible canviar les coses, la seva pròpia realitat, el món sencer. La persona veritablement entusiasta és la que actua i parla moguda per Déu. L'entusiasme evangelitzador és una característica de l'apòstol, que impregna tota la seva existència i es projecta sobre la vida

de les persones. És l'entusiasme per la salvació dels germans que fa lliurar-se en cos i ànima a la missió sense pensar en un mateix.

Si amb la festa del Baptisme del Senyor acaba el temps de Nadal, això vol dir que reprenem les nostres activitats quotidianes a la feina, en l'estudi, etc. Demano a Déu doncs que ens concedeixi a tots ser veritables testimonis de l'Evangeli enmig dels nostres ambients quotidians, amb entusiasme, amb l'alegria d'aquells que hem celebrat aquests dies el naixement del Fill de Déu amb el qual comença la nostra salvació.

EL BON PASTOR
